

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

23–24 листопада 2022 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2022

УДК 619
ББК 48 С
91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 23–24 листопада, 2022 р. Полтава, 2022. 149 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Локес-Крупка Т. П., кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент, професор кафедри; *Каришева Л. П.*, ст. викладач; *Бурда Т. Л.*, асистент, *Зарицький С. М.*, асистент.

Відповідальний за випуск: Н. С. Канівець

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 4 від 22 листопада 2022 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

НЕЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Боднар О. О.

РЕГІОНАРНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІХТІОЛУ У КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ
КОРІВ ЗА ГОСТРОГО ЕНДОМЕТРИТУ
11

Боднар О. О., Керничний С. П.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ
ПРИ ГНІЙНОМУ ЕНДОМЕТРИТІ У КОРІВ
13

Бондаренко Л. В., Мерзлов С. В., Слєпньов О. Л.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ГОДІВЛІ КРЕВЕТКИ MACROBRACHIUM
ROSENBERGII ПРИ ПРОМИСЛОВОМУ ВИРОЩУВАННІ
15

Гончар Р. О., Канівець Н. С.

КОПРОСТАЗ У ДРІБНИХ ТВАРИН
17

Григоришина В. В., Грищук Г. П.

ДИНАМІКА ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ХВОРИХ НА ПІОМЕТРУ СУК
ДО ТА ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ 18

Грушанська Н. Г., Андрусина І. М., Літвінчук Ю. В.

КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ ОБМІНУ РЕЧОВИН У
ЛАКТУЮЧИХ СВИНОМАТОК
..... 20

Дережа Ю. Ф., Локес-Крупка Т. П.

ХАРЧОВА ПІДТРИМКА КОТІВ І СОБАК ЗА КРИТИЧНИХ СТАНІВ
22

Дмитренко Н. І., Боркун Т. В.

ЗМІНИ СКЛАДУ КРОВІ ТА СЕЧІ У КОТІВ З
ГОСТРОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ НИРОК
..... 24

Zhelavskiy M. M.

DELIVERY TACTICS OF LABOR IN DOGS AND CATS AT DYSTOCIA
26

Zhelavskiy M. M.

EMERGENCY TREATMENT OF CRITICAL CONDITIONS IN DOGS AND CATS
WITH ECLAMPSIA 28

Zhelavskiy M. M.

MODERN PROTOCOLS OF FERTILITY CONTROL IN CATS AND DOGS
30

Zhelavskiy M. M., Kernychnyi S. P., Betlinska T. V.
MANAGEMENT OF TREATMENT OF COWS AND SHEEP
WITH PREECLAMPSIA

..... 32

Журенко В. В. ЗМІНА МОРФОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ У КОРІВ РІЗНИХ ТИПІВ ВІД ПРИ ЗГОДОВУВАННІ ЛЮЦЕРНОЮ	35
Журенко О. В., Карповський В. І., Журенко В. В. МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТВАРИН ЗАЛЕЖНО ВІД ТОНУСУ АВТОНОМНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ	36
Журенко О. В., Карповський В. І., Трокоз В. О., Криворучко Д. І., Журенко В. В. ЛІТІЙ В КРОВІ КОРІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	39
Журенко О. В., Шарандак С. В. ЗВ'ЯЗОК ПРОДУКТИВНОСТІ З ВМІСТОМ ОКРЕМИХ МАКРОЕЛЕМЕНТІВ В РІЗНИХ ФРАКЦІЯХ КРОВІ ТВАРИН	41
Зарицький С. М., Локес-Крупка Т. П. ВИМОГИ ДО РАЦІОНІВ ДЛЯ СОБАК ЗА КАРДІОПАТІЇ	43
Zemlianskyi A. DYSLIPOPROTEINEMIA AS A DIAGNOSTIC CRITERION FOR ASSESSING INTERNAL DISEASES IN ANIMALS	45
Zemlianskyi A., Kharchenko Ya. ANALYSIS OF ETIOPATHOGENETIC AND CLINICAL MANIFESTATIONS OF CANINE HEPATITIS	46
Zemlianskyi A., Nychporuk S. CHANGES IN LIPID METABOLISM IN DOGS WITH HYPOTHYROIDISM	48
Zemlianskyi A., Shah Devam Mukesh STUDY OF THE INFORMATION CONTENT OF SOME CLINICAL AND BIOCHEMICAL PARAMETERS IN PANCREATITIS OF DOGS AND CATS	50
Zemlianskyi A., Siabrenko K. CHARACTERIZATION OF THE LABORATORY EVIDENCE IN CANINE CHRONIC HEPATODYSTROPHY	52
Zemlianskyi A., Sopivnyk S. CLINICAL SYMPTOMS AND LABORATORY TESTS IN CANINE HEPATITIS	54
Zemlianskyi A., Strelnik H. FEATURES OF CHANGES IN LIPID FRACTIONS IN CANINE PANCREATITIS	56

Zemlianskyi A., Strelnik H.
METABOLIC DISORDERS AND DIAGNOSTIC METHODS FOR CANINE
PANCREATITIS RESEARCH
58

Zemlianskyi A., Sukhodolska O. LIPIDS DIAGNOSTIC INFORMATIVENESS OF LABORATORY CONTROL IN CHRONIC KIDNEY DISEASE	60
Канівець Н. С., Білозерський Р. М., Омеляненко Б. І., Дев'ятко О. С. ПОШИРЕННЯ ХВОРОБ СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У КОТІВ В УМОВАХ МІСТА	62
Карповський В. І., Томчук В. А., Журенко В. В. ВМІСТ КАЛЬЦІУ У КРОВІ КОРІВ З РІЗНИМ ВЕГЕТАТИВНИМ СТАТУСОМ	63
Киричко Б. П., Параска О. О. ЕНДОСКОПІЧНЕ ЛІКУВАННЯ АБДОМІНАЛЬНОГО КРИПТОРХІЗМУ У КОБЕЛІВ	65
Киричко О. Б., Влох І. Ю. СПІВПРАЦЯ У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ – АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ СЕГОДЕННЯ	67
Киричко О. Б., Водоп'янов І. Д., Коваль Є. Ф. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ЯК МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	69
Киричко О. Б., Гутиря Ю. О. СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПАНКРЕАТИТУ У КОТІВ	71
Киричко О. Б., Кареліна А. В. СУЧАСНІ МАЛОІНВАЗИВНІ МЕТОДИКИ ЛІКУВАННЯ УРОЛІТІАЗУ У КОТІВ	73
Киричко О. Б., Тігаренко О. В. ОСНОВНІ ЗАСАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОБРОБУТУ ТВАРИН	75
Кобзар П. С., Грищук Г. П. ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ТА ГОРМОНАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ СТИМУЛЯЦІЇ СТАТЕВОЇ ОХОТИ У СВИНОМАТОК ...	76
Козій Н. В., Чернозуб М. П., Шаганенко Р. В., Авраменко Н. В., Шаганенко В. С. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ЖУЙНИХ ТВАРИН ЗА ІНФЕКЦІЙНОГО КОН'ЮНКТИВО-КЕРАТИТУ СПРИЧИНЕНОГО МІКРООРГАНІЗМАМИ РОДУ <i>MORAXELLA</i>	78

Коляка М. А., Панасова Т. Г.
СУБКЛІНІЧНИЙ МАСТИТ КІЗ: ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ
79

Корнійчук В. О., Кот Т. Ф.

ОСОБЛИВОСТІ КАРЦИНОМИ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ У СОБАК І КОТІВ
..... 81

Косован А. В., Боднар О. О.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ТВАРИН
..... 82

Кравченко С. О., Голованов Є. В., Каришева Л. П.

ДІАГНОСТИЧНІ КРИТЕРІЇ ПОШКОДЖЕНЬ СЕЛЕЗІНКИ У СОБАК
83

Кравченко С. О., Каленіченко С. А.

УЛЬТРАСОНОГРАФІЧНІ ОЗНАКИ ПОЛКІСТОЗУ НИРОК У СВІЙСЬКИХ
КОТІВ
84

Кравченко С. О., Котельников М. А., Шелудько А. О.

ФАРМАКОТЕРАПІЯ СОБАК ЗА КОПРОСТАЗУ
85

Криворучко Д. І., Трокоз В. О., Журенко В. В.

ВПЛИВ ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НЕРВОВИХ ПРОЦЕСІВ НА
КАЛЬЦІЄВО-ФОСФОРНЕ ВІДНОШЕННЯ У КРОВІ КОРІВ
86

Крикливий Н. О., Боднар О. О., Бетлінська Т. В.

ЙОДОТЕРАПІЯ У КОМПЛЕКСНИХ СХЕМАХ ТЕРАПІЇ КОРІВ ЗА
ПІСЛЯОТЕЛЬНОГО ЕНДОМЕТРИТУ
88

Кучерук А. М., Захарін В. В.

ОСОБЛИВОСТІ ОТЕЛЬНОГО І ПІСЛЯОТЕЛЬНОГО ПЕРІОДУ У НЕТЕЛІВ
90

Мельник А. Ю.

ПРОФІЛАКТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ РОСТ ЗА А-ВІТАМІННОЇ
НЕДОСТАТНОСТІ В КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ 92

Плисюк В. М., Палюх Т. А.

ПРИНЦИПИ ЛІКУВАННЯ КОТІВ ЗА ГІПЕРТРОФІЧНОЇ КАРДІОМІОПАТІЇ
З ОЗНАКАМИ СЕРЦЕВОЇ НЕДОСТАТНОСТІ
93

Поважнюк С. О., Грищук Г. П.

НЕСПЕЦИФІЧНА ТА МЕДИКАМЕНТОЗНА ТЕРАПІЯ ЗАТРИМАННЯ ПОСЛІДУ
У КОРІВ 94

Розумнюк А. В., Лебедев М. В.

СТАТИСТИКА І ДІАГНОСТИКА ЕНДОКАРДІОЗУ ДВОСТУЛКОВОГО
КЛАПАНА В СОБАК
96

Тішкіна Н. М., Ребрина К. О.

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА
ЮВЕНІЛЬНОГО СТЕРИЛЬНОГО ГРАНУЛЕМАТОЗНОГО ДЕРМАТИТУ У



Шарандак П. В., Дробот М. В., Третьякова К. М.
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ПЕЧІНКИ У ВІВЦЕМАТОК
98

Щербина А. О., Захарін В. В.
ПОШИРЕНІСТЬ ПАТОЛОГІЇ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ, ЯК
НАСЛІДОК РІЗНИХ МЕТОДІВ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СТАТЕВОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ У
КІШОК 100

Яринчина Д. П., Немова Т. В.
ДІАГНОСТИКА ЧОРНОГО АКАНТОЗУ У СОБАК
102

СЕКЦІЯ 2

ЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Антіпов А. А., Гончаренко В. П., Папченко І. В., Джміль В. І., Медведєва Н. Г.

ПОШИРЕННЯ, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА КАПЛІАРИОЗУ
104

Гончар Д. П., Палюх Т. А.

ГЕМОРАГІЧНА ХВОРОБА КРОЛИКІВ
106

Гришко В. А., Балацький Ю. О., Малина В. В., Андрійчук А. В.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ОБРОБКИ ОДНОРІЧОК КОРОПА
ПРЕПАРАТОМ «ГЕОЦИД»
108

Долгін О. С., Євстаф'єва В. О.

ДІАГНОСТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ КОПРООВОСКОПІЧНОЇ
ДІАГНОСТИКИ ТРИХУРОЗУ СОБАК
111

Журенко В. В.

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ У ТВАРИН ХВОРИХ НА
КРИПТОСПОРИДИОЗ 113

Журенко В. В., Криворучко Д. І.

СТАН ІМУННОЇ СИСТЕМИ ЗА КРИПТОСПОРИДИОЗУ ТЕЛЯТ
115

Зоценко В. М., Островський Д. М.

ЯВА ЗАМІНИ КОРМОВИХ АНТИБІОТИКІВ
116

Коваленко С. О., Мельничук В. В.

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО
СПОСОБУ ВИГОТОВЛЕННЯ МІКРОПРЕПАРАТІВ З КЛІЩІВ РОДУ
CHORIOPTES
119

Конє М. С.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНОГО
РИНОТРАХЕЇТУ У КОТІВ В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ ТОВ
«БІОЦЕНТР» МІСТА ПОЛТАВА
121

Корейба Л. В.

МУМІФІКАЦІЯ ПЛОДІВ У КРОЛИЦЬ
123

Котелевич В. А., Гончаренко В. В.

ДИНАМІКА НАКОПИЧЕННЯ РАДІОНУКЛІДІВ В ХАРЧОВИХ ПРОДУКТАХ У
ПОСЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ ПЕРІОД 125

Котелевич В. А., Пінський О. В.

ВЕТЕРИНАРНО-САНИТАРНА ОЦІНКА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ЗА
ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ І БЕЗПЕЧНОСТІ
127

Криворученко Д. О., Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАПРОПОНОВАНОГО СПОСОБУ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	
130	
Лавріненко І. В. УТИЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЧНИХ ВІДХОДІВ ТВАРИННИЦТВА МЕТОДОМ КОМПОСТУВАННЯ	
132	
Островський Д. М., Зоценко В. М. ВПЛИВ ТЕМПЕРАТУРИ НА ПРОДУКЦІЮ ДЕЗОКСИНІВАЛЕНОЛУ ГРИБОМ <i>FUSARIUM GRAMINEARUM</i> ІЗОЛЯТ 195/1	
133	
Петренко М. О. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТРИХУРОЗУ ОВЕЦЬ	
135	
Погорелова Г. М. ВІКОВА ДИНАМІКА ТОКСОКАРОЗУ СОБАКУ МІСТІ ПОЛТАВА.....	137
Соловйова Л. М. ЛІКУВАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИКОКЦИДНИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА ЕЙМЕРІОЗУ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ	
139	
Тітаренко О. В., Зоська П. Б. СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ КОТІВ	
140	
Тітаренко О. В., Микитенко А. О. 30 РОКІВ ВІД ЧАСУ РОЗРОБКИ ПЕРШОЇ ДНК-ВАКЦИНИ	
142	
Тітаренко О. В., Шушкова В. С. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ КАЛІЦІВІРОЗУ КОТІВ	
144	
Щербакова Н. С., Предера С. Б., Передера Ж. О., Юхно В. М. МЕХАНІЗМ ДІЇ БОТУЛОТОКСИНУ	
146	

Козій Н. В., Чернозуб М. П., Шаганенко Р. В., Авраменко Н. В., Шаганенко В. С.,
кандидати ветеринарних наук, доценти
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
e-mail: nataliia.kozii@btsau.edu.ua

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ЖУЙНИХ ТВАРИН ЗА ІНФЕКЦІЙНОГО КОН'ЮНКТИВО-КЕРАТИТУ СПРИЧИНЕНОГО МІКРООРГАНІЗМАМИ РОДУ *MORAXELLA*

Серед численних етіологічних факторів розвитку інфекційного кон'юнктиво-кератиту (ІКК) у людей і тварин, в останні роки все більшого значення набувають мікроорганізми роду *Moraxella* (Trávníček et al., 1982; Epling, 2007). Згідно даних J. Akerstedt та M. Hofshagen (Akerstedt et al., 2004), етіологічне значення різних мікроорганізмів за кон'юнктиво-кератитів у тварин встановити порівняно важко, оскільки значна їх частина може бути присутня у вогнищі ураження як вторинна мікрофлора. Разом із цим, під час дослідження здорових та уражених отар овець автори виділяли мікроорганізми *Moraxella (Branhamella) ovis* у 28 % тварин з уражених і в 10 % – зі здорових стад. Відповідні показники для інших видів *Moraxella* склали 9 та 12 %.

У зв'язку з цим метою нашої роботи було ознайомитися з даними сучасної наукової літератури щодо етіології та викликів фармакоterapiї жуйних тварин за ІКК, викликаного мікроорганізмами роду *Moraxella*.

Матеріал та методи роботи. Пошук та аналіз публікацій проводили за використання наукометричної бази даних Sciencedirect.

Результати дослідження. Dusbábek F. та співавт. (Dusbábek et al., 1982) вивчали роль мухи *Hydrotaea armipes Fall. (Diptera, Muscidae)* як фактору передачі збудників роду *Moraxella* у телят за ІКК. Результати проведених ними досліджень дозволяють стверджувати, що мухи, які живляться сльозами хворих на ІКК тварин можуть бути важливим фактором передачі збудника здоровим тваринам. Було встановлено, що різні види *Moraxella* здатні виживати на поверхні тіла мух до 14, а в їх травному тракті – до 15 і більше годин.

Santos R.T. та співавт. (Santos et al., 2022) наголошують, що ІКК є важливою проблемою за високої щільності утримання овець у приміщеннях. При цьому часто важко визначитися з видом мікроорганізму, який викликає захворювання та, відповідно, встановити його чутливість до антимікробних засобів. Автори встановили, що *Moraxella sp.* мають значення лише на ранніх стадіях захворювання. *M. conjunctivae* виявлено в усіх досліджуваних групах, тоді як *M. agalactiae* виявлено лише у зразках окремих тварин. Найбільш розповсюджений штам *Moraxella sp.* був резистентним до еритроміцину та виявився помірно резистентним до тетрацикліну.

Окремі автори вказують на важливість місцевої антимікробної терапії за ІКК (Epling, 2007). Разом з цим, результати досліджень, проведених V.L. Ely та співавт. (Ely et al., 2019), вказують на те, що *Moraxella sp.* демонструють виражену здатність до утворення біоплівки, яка має важливе патогенетичне значення. Чутливість планктонної форми *Moraxella sp.* до лізоциму та інших протимікробних засобів значно знижується. Це свідчить про те, що здатність до утворення біоплівки *Moraxella sp.* підвищує їх стійкість до фізіологічних концентрацій лізоциму сльози

жуйних. На думку авторів, виживання збудника в таких умовах не лише підвищує його здатність колонізувати кон'юнктиву, але й дозволяє йому залишатися в місці ураження навіть після видужання тварини, будучи постійним резервуаром *Moraxella sp.* у стаді.

Проблема вибору ефективного фармакотерапевтичного засобу за ІКК у тварин також може полягати в генетичній різноманітності різних видів *Moraxella*. Так, А.Р. Kowalski та співавт. (Kowalski et al., 2017) досліджували генетичні особливості клінічних ізолятів *M. bovis*, *M. bovoculi* та *M. ovis*. Базуючись на аналізі перехресної реактивності та враховуючи різну кількість IgG, асоційованих на поверхні бактерій, автори припустили, що полівалентна вакцина, яка включає штами Mbv3, Mov2 і Mov3, може забезпечити сильний і широкий захист від усіх штамів, залучених до спалахів ІКК у жуйних тварин. На важливість врахування генетичних особливостей *Moraxella sp.* у тварин за ІКК також вказують L.D. Farias та співавт. (Farias et al., 2015).

Здатність до створення біоплівки та генетична різноманітність *Moraxella sp.*, на нашу думку, часто призводять до низької ефективності фармакотерапевтичних засобів. У зв'язку з цим M.G. Seeger та співавт. (Seeger et al., 2022) досліджували ефективність антимікробної фотодинамічної терапії (АФДТ) як альтернативного методу обмеження росту бактерій *Moraxella sp.* В якості фотосенсибілізуючих молекул автори використали два види водорозчинних тетракатіонних порфіринів (H2TMeP і ZnTMeP) проти 22 клінічних ізолятів і стандартних штамів *Moraxella sp.* в моделях *in vitro* та *ex vivo*. Результати досліджень *in vitro* продемонстрували інактивацію штамів і клінічних ізолятів *Moraxella sp.* після 2,5 хв опромінення за використання ZnTMeP, досягаючи повної інактивації до 7,5 хв. В експерименті *ex vivo* найбільш значного зниження концентрації бактерій було досягнуто після 30 хв опромінення. На думку авторів, ці результати вказують на перспективність дослідження ролі металопорфірину ZnTMeP в інактивації ізолятів *Moraxella sp.*, які викликають ІКК у жуйних тварин.

Висновки. Бактерії роду *Moraxella* є важливими етіологічними факторами розвитку інфекційного кон'юнктиво-кератиту у жуйних тварин. Здатність до створення біоплівки та генетична різноманітність *Moraxella sp.* часто призводять до низької ефективності фармакотерапевтичних засобів. Пошук ефективних препаратів для лікування тварин, хворих на інфекційний кон'юнктиво-кератит, є перспективним напрямком дослідження у ветеринарній медицині.

УДК 636.39:615.03

Коляка М. А. здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Панасова Т. Г., кандидат ветеринарних наук, доцент

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

email: tetianapanasova@ukr.net

СУБКЛІНІЧНИЙ МАСТИТ КІЗ: ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ

Актуальність теми. В Україні останнім часом широко впроваджується промислове козівництво з метою отримання молока та виробництва сирів різних сортів. Тип доїння кіз у таких господарствах зазвичай машинний, при цьому,